

Súlyos anyagi válságba került az Akadémia és a Nemzeti Múzeum

Veres Péter indítványa a felosztott nagybirtokaik jövedelmeinek pótlásáról

A magyar szellemi élet két véra:

az Akadémia és a Nemzeti Múzeum, anyagi alapjaiban összeomlott.

Ezzel nemcsak a magyar tudomány fejlődése akad meg, hanem kényerét vesztí egész sor tudós, író, művész — a magyar szellemi élet színe-jáva, — akik csak az íróasztalióknak dolgozhatnak, miután azok az intézmények, amelyek eddig műveiket kiadták: pénzhány miatt tehetetlenné váltak. Sőt

a tudományos kutatás lehetősége is nagymértékben megbénult.

nincs pénz az elpusztult anyag pótlására, új könyvek, folyóiratok beszerzésére és az épületek helyreállítására.

Az Akadémia elnökének nyilatkozata

Az Akadémia anyagi tragédiájáról dr. Moór Gyula professzor, az Akadémia elnöke, kérésünkre így nyilatkozik:

— Az Akadémiát katasztrófák érintette, hogy a gróf Vigyázó hagyatékából származó részben Pest, részben Somogy megyében levő 17.000 hold földbirtokát teljes egészében elvesztette. Nagyjelentőségű tudományos munkálatok akadtak meg ezzel. Minderről beadványt készítettünk a kultuszminiszterhez és kérjük megértő támogatását, hogy a kulturális szempontból alapvető fontosságú munkálatokat folytathassuk. Keresztury Dezső kultuszminiszternél, úgy hisszük, jó kezekben van az Akadémia problémája, mert hiszen a miniszter maga is tudós, teljes meg-

értéssel viseltetik az Akadémia sorsa iránt.

A Nemzeti Múzeum helyzete

Úressen ásitának a Nemzeti Múzeum klasszikus palotájának ablakai. Egy esztendő telt már el az ostrom óta, de még mindig nem lehetett rendbehozni az épületkárokat, mert nincs rá anyagi fedezet.

A bajokról így nyilatkozik Jánosy Dénes dr., a Nemzeti Múzeum elnöke:

— Apponyi Sándor gróf annak idején 3400 holdas birtokot ajánlkozott a Múzeumnak. Az adomány nagyszabású tudományos munkát tett lehetővé, amely most megbénult, mert a birtokot felosztották és csak 100 holdat hagytak meg.

— A kultuszminisztérium horrokkus módon áll rendelkezésünkre, de fedezetet csak arra adhat, amit a szabályok megengednek.

— A Nemzeti Múzeum palotájába a szél befúj, az eső beesik az üvegtelen ablakokon, az ajtókon golyó- és aknaszakította lyukak tátonganak, a tárlók szét-törttek vagy feltűzelték azokat. Ilyen állapotok mellett lehetetlenség dolgozni. A permanens kiállítási anyagot kénytelenek voltunk ládába csomagolni, hogy az ablaktalan szobákban tönkre ne menjenek. Ugyanez a sors érte azt az anyagot, amely a tudományos kutatások célját szolgálja és amely így — hosszú évekre — hozzáférhetetlenné vált, a hiány miatt. Ráadásul a ládába csomagolt anyag romlik, törődik.

— Fentiektől eltekintve, birtokunk elvesztése lehetetlenné tette a tudományos munkák egész sorát: a könyvek kiadását, új anyag vásárlását és a régészeti ásatásokat.

„Föld helyett biztos jövedelmet kell biztosítani az Akadémiának és a Nemzeti Múzeumnak“

— mondja Veres Péter

Ezek után Veres Péterhez, az Országos Földbirtokrendező Tanács elnökéhez fordultunk, aki a következőket mondotta:

— A kultúrintézmények — mint az Akadémia; a Nemzeti Múzeum és számos más hasonló — az egész nemzet érdekeit szolgálják. Máltányos tehát, hogy

a nemzet összessége viselje azok fenntartásának terheit, nem pedig néhány ezer nincstelen parasztsalád kárára juttassunk az intézményeknek jövedelmet.

Nem lehet kívánni, hogy amikor az ország egész parasztsága felszabadult a cselédorsból, akkor a kultúrintézmények továbbra is cselédek és mezei bér munkások rovására éljenek. Mert ez volna

a helyzet, ha visszaadnák a birtokokat.

— A magyar kultúra szempontjából és nemzetpolitikai szempontból

feltétlen szükség van arra, hogy ezeket a fontos kultúr-intézményeket megfelelő támogatásban részesítsük.

De nem föld formájában! Hanem egyrészt a kultuszárca költségvetési keretében, másrészt céladóval, esetleg olyan jövedelmező kötvényekkel, amelyeknek kamatozására folyamatos kultúr-munkát lehet építeni.

Veres Péter indítványával remélhetőleg foglalkozni fognak illetékes helyen és sürgősen megoldják az Akadémia és a Nemzeti Múzeum anyagi problémáját.

(r. m.)